

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/415/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2614209050
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Holič
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2614209050.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci žalobcu: N. X., nar. XX. B. XXXX, bytom G. XXX, zastúpeného advokátom: Mgr. Milan Trylč, PhD., Senica, J. Kráľa 738/12, proti žalovanému: G. P., nar. XX. Y. XXXX, bytom U., J. XXX, t. č. G. H. R. XXX, XXXX U., Nórsko, o 3.000 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Senica z 30. apríla 2015 č. k. 3C/54/2015-48 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 3.000 eur a náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 37 ods. 2, § 451 ods. 1, 2, § 457 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení). Vecne dôvodil uzavretou kúpnu zmluvou o prevode nehnuteľností z 27. novembra 2013 medzi účastníkmi konania, na základe ktorej žalobca ako kupujúci plnil a pri jej podpise odovzdal žalovanému kúpnu cenu 3.000 eur. Uvedená skutočnosť vyplýva z textu predmetnej zmluvy a bola preukázaná overeným podpisom žalovaného na nej. Žalobca tak uniesol dôkazné bremeno, predložením tohto listinného dôkazu preukazujúceho prítomnosť žalovaného pri uzatváraní kúpnej zmluvy, ako i jeho totožnosť vzhľadom na jeho overený podpis. Rozsudkom Okresného súdu Senica z 27. mája 2014 č. k. 11C 4/2014-50 mal súd prvého stupňa tiež preukázané, že za vlastníčku (podielovú spoluvlastníčku) nehnuteľností, ktoré boli predmetom prevodu predmetnej zmluvy, bola určená T. U. a preto žalovaný v čase jej uzatvárania (27. novembra 2013) nebol vlastníkom nehnuteľností, ktoré prevádzal (vlastníčka T. U. následne predmetné nehnuteľnosti predala N. W., o čom svedčia príslušné listy vlastníctva). Žalovaný tak prevádzal na žalobcu viac práv ako mal, pretože mu neprislúchalo vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam. Plnenie z kúpnej zmluvy z 27. novembra 2013 bolo preto nemožné a právny úkon je v dôsledku uvedeného neplatný podľa § 37 ods. 2 O. z.. Na strane žalovaného v dôsledku toho vzniklo bezdôvodné obohatenie (vyplatením sumy 3.000 eur z titulu kúpnej zmluvy), ktoré bol povinný žalobcovi vydať. Nad rámec odôvodnenia sa súd prvého stupňa zaoberal podaním žalovaného, ktorý mu bol predložený až po vyhlásení rozhodnutia vo veci samej, na ktorý dôkaz už preto nemohol prihladať. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania, pozostávajúce z náhrady súdneho poplatku 180 eur a trov právneho zastúpenia 387,98 eur.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný s návrhom na jeho zrušenie. Odvolanie obsahovo odôvodnil tým, že súd prvého stupňa rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, keď nevykonal dôkazy, ktoré žalovaný navrhol na preukázanie rozhodných skutočností. Popieral uzavretie kúpnej zmluvy so žalobcom, pri ktorej nemohol byť objektívne ani prítomný, keďže v tom čase bol v práci v Nórsku (od 7.00 hod. do 15.00 hod.), o čom predložil výpis pracovnej dochádzky za november 2013. Namietal tiež svoj podpis na predmetnej zmluve, ako aj jeho overenie v obci Lopašov. V období uzavretia zmluvy sa zdržiaval dlhodobo v Nórsku, nemohol tak uzavrieť zmluvu ani byť prítomný v obci Lopašov pri overení podpisu a ako ani prevziať peňažnú hotovosť. Uzavretie

zmluvy označil za podvod. Súdu prvého stupňa zaslal výpis z pracovnej dochádzky za obdobie november 2013 s pečiatkou, tiež elektronicky. Vytykal súdu prvého stupňa, že sa nezaoberal jeho pobytom v Nórsku v rozhodnej dobe, v dôsledku čoho nemohol predmetnú zmluvu podpísať, pričom prevzal tvrdenie právneho zástupcu žalobcu, ktorý označil listinný dôkaz zaslaný elektronicky za irelevantný, z dôvodu nemožnosti stotožnenia autora správy. Žalovaný navrhol potrestanie zodpovedných osôb, ktoré sfalšovali predmetnú zmluvu a jeho podpis overili ako pravý.

Žalobca označil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa za vecne správny. Súd prvého stupňa podľa jeho názoru zistil skutkový stav veci úplne a dospel k správnym skutkovým zisteniam. Žalobca si svoju dôkaznú povinnosť splnil a preukázal dôvodnosť ním uplatňovaného nároku. Na rozdiel od neho žalovaný dôkazné bremeno svojich tvrdení neunesol, ani nenavrhol vykonanie akéhokoľvek dôkazu. Nepreukázal tiež skutočnosť, že sa údajne v čase uzavretia zmluvy nenachádzal na území SR. Potvrdenie zamestnávateľa o dochádzke predložil súdu prvého stupňa po vyhlásení rozsudku. Súd prvého stupňa sa v odôvodnení aj s týmto dôkazom správne vysporiadal. Uvedený listinný dôkaz nie je relevantným dôkazom o žalovaným tvrdenej skutočnosti. Takýto dokument je možné vytvoriť v príslušnej aplikácii. V dokumente sa síce nachádza pečiatka údajného zamestnávateľa žalovaného, avšak bez podpisu zodpovednej osoby. Pravdivosť tvrdenia žalovaného vylučuje úradné overenie jeho podpisu v deň uzavretia zmluvy, vykonané na základe predloženého občianskeho preukazu žalovaného. Je nepravdepodobné, že občiansky preukaz by nemal žalovaný pri sebe. Žalovaný bol na pojednávanie riadne predvolaný a poučený o svojich právach a následkoch neúčasti. Mal možnosť dohodnúť si čerpanie dovolenky a dať sa zastúpiť. Z elektronickej správy ospravedlnenia nemožno vyvodiť totožnosť odosielateľa správy. Žalobca má pochybnosť, že súd prvého stupňa doručoval rozsudok do Nórska. Ide o ďalšie klamivé tvrdenie žalovaného, ktorý na adrese svojho trvalého bydliska riadne preberá poštové zásielky, keďže sa tu zdržuje, nie v Nórsku.

Odvolací súd po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 201 a § 204 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach odvolania žalobcu (§ 212 ods. 1 O. s. p.) v spojení so závislým výrokom o trovách konania (§ 212 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaný namietal tvrdenie žalobcu o uzavretí kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností pred prvým pojednávaním (podaním doručeným súdu 23. apríla 2015), ako i prevzatie peňažnej sumy (predstavujúcej kúpnu cenu). Súčasne pred začatím pojednávania (konaného dňa 30. apríla 2015 o 9.45 hod.) doručil súdu prvého stupňa podanie elektronickou formou (nepochybné prevzaté a následne medzi zamestnancami súdu prvého stupňa preposielané 30. apríla o 8.21 hod.) spolu s výpisom zamestnávateľa, za účelom preukázania svojho tvrdenia, že v období od 1. novembra 2013 do 30. novembra 2013 (teda v čase uzavretia predmetnej zmluvy) sa nachádzal mimo územia Slovenskej republiky, v Nórsku. Vzhľadom na spornú skutočnosť uzavretia predmetnej zmluvy bol daný dôvod na vykonanie žalovaným navrhnutého dôkazu výpisom z pracovnej dochádzky za relevantné obdobie vyhotoveným zamestnávateľom, k čomu nedošlo. Ak súd prvého stupňa pojednával a rozhodol bez vykonania dôkazu navrhnutého a predloženého žalovaným, znemožnil mu uplatnenie jeho procesného práva preukázať svoje tvrdenie navrhnutým dôkazným prostriedkom (výpisom zamestnávateľa žalovaného o pracovnej dochádzke za obdobie od 1.11.2013 do 30.11.2013). Súd prvého stupňa na pojednávaní 30. apríla 2015 tak nesprávne konštatoval absenciu návrhov na doplnenie dokazovania (v zmysle § 120 ods. 4 O. s. p.), vzhľadom na dôkazný návrh vznesený žalovaným pred začatím pojednávania.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým sa znemožní účastníkovi konania realizácia procesných práv priznaných mu O. s. p., za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Pod postupom súdu treba rozumieť nielen postup predsedu senátu alebo samosudcu, ale aj súhrnnú faktickú činnosť iných zamestnancov súdu, ktoré vykonávajú určité úkony v rámci ich pracovnej náplne, ako aj zlyhanie technických zariadení (ako tomu bolo aj v danom prípade), v dôsledku čoho účastník konania nemohol uplatniť pred súdom procesné oprávnenie priznané mu zákonom. Žalovaný uvedený stav nezavinil. Súd prvého stupňa sa v dôsledku technického problému pri prijímaní elektronických správ (vzhľadom na úradný záznam zamestnankyne súdu z 30. apríla 2015, o možnosti prijímania a tlačenia elektronických správ až v poobedňajších hodinách o 14.00 hod.) nezaoberal dôkazným návrhom žalovaného (nerozhodol, či dôkaz navrhnutý žalovaným vykoná alebo nie). Tým znemožnil žalovanému realizáciu procesnej obrany, smerujúcej k vyvráteniu tvrdenia žalobcu o

uzavretí predmetnej kúpnej zmluvy. Hoci súd nie je povinný vykonať všetky dôkazy navrhnuté účastníkmi konania, nevykonanie navrhnutých dôkazov je povinný odôvodniť v písomnom vyhotovení rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom rozhodnutie o tom, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nie musí prijať (súd prvého stupňa) do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie (nie po vyhlásení rozhodnutia vo veci samej, pričom v písomnom vyhotovení rozhodnutia nie je možné dodatočne takýto dôkaz hodnotiť, ako to nesprávne učinil súd prvého stupňa).

Súd rozhoduje na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti. Ak na zistenie rozhodujúcich skutočností účastníci navrhnu dôkazy, ktoré súd nevykoná a napriek tomu vo veci na základe takéhoto neúplného skutkového stavu rozhodne, je daný odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. c/ O. s. p.. Súd zásadne nevykonáva najmä dôkazy na preukázanie skutočností, ktoré z hľadiska hmotného práva nie sú významné a dôkazy nadbytočné (ak skutkové okolnosti boli preukázané iným spôsobom alebo sú založené na zhodnom tvrdení účastníkov), čo však nebol daný prípad. Uzavretie predmetnej zmluvy medzi účastníkmi konania a s tým súvisiaci pobyt žalovaného v mieste uzavretia zmluvy (Slovenská republika), kedy malo dôjsť aj k overeniu vlastnoručného podpisu žalovaného (pred príslušným úradom Obce Lopašov), predstavuje skutočnosť, ktorá je z hľadiska hmotného práva významná. Hodnotením dôkazov (§ 132 O. s. p.) sa nazýva potom činnosť súdu, pri ktorej hodnotí už vykonané procesné dôkazy, z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Nemožno však hodnotiť nevykonané procesné dôkazy (pri odôvodňovaní súdneho rozhodnutia súd len uvedie prečo nevykonal navrhnuté dôkazy, čomu predchádza posúdenie ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná).

Sporové konanie je ovládané prejednávajúcou zásadou, ktorá spočíva v tom, že tvrdenie skutočností a navrhovanie dôkazov ich preukazujúcich je zásadne vecou účastníkov konania. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží na účastníkoch, pričom súd vykoná navrhované dôkazy, ak ich uzná za právne relevantné. Výnimočne však súd môže vykonať aj iné než navrhnuté dôkazy, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1 veta tretia O. s. p.). Napriek tomu, že ustanovenie v súvislosti s vykonaním iných dôkazov ako navrhnutých účastníkmi používa slová „súd môže“, ďalší text uvedeného ustanovenia vyjadruje nevyhnutnosť vykonania dôkazu pre rozhodnutie vo veci samej, čím je vyjadrený predpoklad pre vydanie rozhodnutia súdom. Nevykonanie takéhoto nevyhnutného dôkazu bude mať vždy za následok, že zistený skutkový stav neobstojí, ako i dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia. Navrhovanie dôkazov má priamu spojitosť s povinnosťou tvrdenia (§ 101 ods. 1 O. s. p.), ktorú môže účastník plniť od začiatku konania. Poslednou procesnou možnosťou splnenia dôkaznej povinnosti je okamih vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí, pričom cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena, ktorým sa rozumie zodpovednosť účastníka za výsledok konania (ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov). Zmysel uplatňovania dôkazného bremena tak spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu účastníka konania.

Žalovaný využil poslednú procesnú možnosť splnenia dôkaznej povinnosti, keďže vznesol dôkazný návrh do okamihu vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania (dôkazný prostriedok označil a pripojil). Forma, ktorú si zvolil a ktorú zákon nevyklučuje (podanie obsahujúce dôkazný návrh možno urobiť aj elektronickými prostriedkami podľa § 42 ods. 1 O. s. p.) a technické zlyhanie zariadenia elektronickej komunikácie na strane súdu prvého stupňa nemôže byť na ujmu reálneho uplatnenia jeho základného práva na súdnu ochranu.

V dôsledku nevykonania dôkazu na základe návrhu žalovaného, vzneseného procesne prípustným spôsobom, skutkové tvrdenie žalobcu o uzavretí zmluvy so žalovaným, vrátane jej podpísania a overenia podpisu zostalo sporné. Z uvedeného potom vyplýva povinnosť súdu prvého stupňa zaoberať sa uvedenou spornou skutočnosťou, a to vykonaním navrhnutých dôkazov (medzi ktoré patrí aj dôkazný návrh žalovaného), prípadne i iných než navrhnutých dôkazov (v zmysle § 120 ods. 1 veta tretia O. s. p.), nevyhnutných pre vydanie rozhodnutia súdu.

Ak žalovaný spochybňoval a namietal tvrdenie žalobcu o uzavretí predmetnej kúpnej zmluvy, ako aj svoj pobyt v Slovenskej republike (z dôvodu výkonu zamestnania v cudzine) a z vykonaného dokazovania obsahom pripojeného spisu Okresného súdu Senica sp. zn. 11C/4/2014 vyplynula vážna pochybnosť týkajúca sa overovania podpisov (výsluchom svedkyne X. P. zamestnankyne Obce I.,

overujúcou podpisy na zmluvách, bolo preukázané overenie podpisu napriek neprítomnosti osoby, ktorej podpis sa overoval), súd prvého stupňa dospel k nesprávnemu hodnoteniu skutkových zistení, keď konštatoval za nepochybné preukázanie uzavretia predmetnej kúpnej zmluvy medzi účastníkmi konania, s poukazom na overenie vlastnoručného podpisu príslušnou úradnou osobou Obce I.. Spornosť podpisu žalovaného bola aj predmetom hodnotenia súdu prvého stupňa v označenom súdnom konaní (č. I. 41), keď konštatoval diametrálnu odlišnosť podpisu žalovaného na zmluve o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo dňa 30. decembra 2012, od jeho podpisu na doručenke. Takáto odlišnosť podpisov je zjavná aj v danom súdnom konaní (porovnaním podpisu žalovaného na predmetnej kúpnej zmluve z 27. novembra 2013 a na odvolaní žalovaného, ako i na doručenke o prevzatí napadnutého rozsudku na adrese v Nórsku).

Keďže súd prvého stupňa mal skutočnosť odovzdania sumy 3.000 eur žalobcom žalovanému preukázanú práve podpisom zmluvy žalovaným, bol daný dôvod na vykonanie dokazovania nevyhnutného pre rozhodnutie vo veci, za účelom preukázania totožnosti osoby podpisujúcej predmetnú zmluvu a tým aj podpisu na predmetnej zmluve, s čím súvisí tiež sporná skutočnosť prítomnosti žalovaného v relevantnej dobe na území Slovenskej republiky. Požiadavka na zistenie skutkového stavu veci v ustanovení § 153 ods. 1 O. s. p. vyjadruje, že základom pre rozhodnutie súdu sú také skutočnosti, ktoré boli v konaní zistené procesne regulérnym spôsobom pri vykonávaní dokazovania (a čo vyšlo za konania inak najavo). Z dôvodu, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov nedostatočne zistil skutkový stav, ktorý by umožňoval posúdiť relevantné sporné skutočnosti potrebné pre meritórne rozhodnutie súdu, jeho rozhodnutie nemohlo obstať.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O. s. p. preto odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie, keďže postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom a súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil, tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Povinnosťou súdu prvého stupňa tak bude v ďalšom konaní zistiť skutkový stav veci, umožňujúci posúdiť dôvodnosť uplatneného nároku žalobcu z hľadiska hmotného práva a to na základe dokazovania v súlade s ustanoveniami procesného práva, viazaný vyššie uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu. Pri vykonávaní dokazovania bude dbať na umožnenie splnenia dôkaznej povinnosti obidvoch procesných strán (t. j. povinnosti označiť a predložiť dôkazy na preukázanie tvrdených skutočností) a následne rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná a ktoré nie s relevantným odôvodnením (so zachovaním práva na súdnu ochranu žalobcu a žalovaného). Pri vykonávaní dokazovania bude súd prvého stupňa okrem zásady prejednávacej a zásady kontradiktórnosti konania, aplikovať aj zásadu predvídateľnosti postupu súdu, pokiaľ ide o hodnotenie dôkazov. Ak je hodnotenie dôkazov označených účastníkom za účelom preukázania ním tvrdených skutočností odlišné, v zmysle zásady predvídateľnosti postupu súdu, mal by byť účastník konania poučený, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov zostali sporné (napriek vykonaným dôkazom). Podľa § 118 ods. 2 O. s. p. je práve na súdnom pojednávaní daný priestor, aby súd účastníkom konania uviedol, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov možno považovať za zhodné a ktoré naopak zostali sporné. Je preto povinnosťou účastníkov konania, teda aj žalovaného, aktívne prispievať k dosiahnutiu účelu konania úplným opisom všetkých potrebných skutočností, označením dôkazných prostriedkov a dbaním na pokyny súdu, vrátane dostavenia sa na predvolanie na súdne pojednávanie (§ 101 ods. 1 O. s. p.). Ak z výsledkov dokazovania vyplynie potreba vykonania dôkazu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci, hoci účastníkmi konania nenavrhnutý, bude daný dôvod na postup podľa § 120 ods. 1 veta tretia O. s. p..

Podľa § 224 ods. 3 O. s. p. ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a vráti mu vec na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.